

Ülevaade Viljandi linna arengukava 2022-2028 täitmisest 2023. aastal

Viljandi linna arengustrateegias 2035+ ning Viljandi linna arengukavas 2022-2028 on esitatud majandusliku, sotsiaalse ja kultuurilise keskkonna ning looduskeskkonna arengu pikaajalised suundumused ja vajadused, probleemide ja võimaluste hetkeolukorra analüüs tegevusvaldkondade lõikes, tegevusvaldkondade strateegilised eesmärgid koos taotletava mõjuga ning strateegiliste eesmärkide täitmiseks vajalikud tegevused arengukava perioodi lõpuni.

Viljandi Linna arengustrateegia 2035+ ja Viljandi linna arengukava aastateks 2022-2028 kehtestati [Viljandi Linnavolikogu 29.09.2022 määrusega nr 22](#).

Arengukava täitmise aruanne on teemade ja valdkondade alusel jaotatud järgmisteks osadeks:

1. Võimekas, kaasav ja tark Viljandi linn - linna juhtimine, planeerimine, kriisireguleerimine, kaasamine, vabaühenduste ja linnaelanike nii seadusloomes kui arendustegevuses osalemine, rahvusvaheline koostöö, innovatsiooni ja targa linna põhimõtete rakendamine ning kodanikuühiskonna suundumused ja arenguvajadused.
2. Säästev ja roheline Viljandi linn - jäätmekäitlus, saaste vähendamine, bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse, haljastus ning energiatõhusus.
3. Hubane ja turvaline Viljandi linn - ehitatud keskkond: avalik kord ja turvalisus, tänavad, kõnniteed, kergliiklusteed, ühisveevärk ja –kanalisatsioon, tänavavalgustus, elamu- ja kommunaalmajandus ja kinnisvara haldamine.
4. Ettevõtlik ja ettevõtlust toetav Viljandi linn – ettevõtluskeskkond: ettevõtlusalad, tingimused ettevõtluskeskkonna arenguks, töökohad ja tööhõive.
5. Unistav ja kutsuv Viljandi linn – turismivaldkond: mainekujundus, turismiteenused, vaatamisväärsused ja suurüritused.
6. Õppiv ja nooruslik Viljandi linn – haridusvaldkond: lasteaiad, põhikoolid, gümnaasium, kutseõppeasutused, kõrgkoolid, täiskasvanute täiendkoolitus, huviharidus ja huvitegevus, koolitransport, hariduse tugiteenused, noorsootöö.
7. Kultuuriliselt mitmekesine ja sportlik Viljandi linn - kultuuri- ja spordivaldkond, vaba aja tegevused, raamatukogud, rahvakultuur, muuseumid, teatrid, religiooni- ja muud ühiskonnategevused.
8. Hooliv ning sotsiaalselt turvaline Viljandi linn – sotsiaalvaldkond: puuetega inimeste, eakate, laste ja noorte sotsiaalhoolekande asutused ja sotsiaalne kaitse, töötute sotsiaalne kaitse, eluasemeteenused ja sotsiaalne kaitse riskirühmadele.

Viljandi linna arengukava täitmise aruanne on koostatud kehtiva Viljandi linna arengukava 2022-2028 tegevuskava alusel ning ei kajasta tegevuskavas sisalduvaid 2022. aastal ellu viidud ning aastatel 2024-2028 elluviidavaid ja *perspektiivseid* tegevusi. Aruanne on ülevaade kaheksa valdkonna tegevuskava täitmisest 2023. aastal.

1. VÕIMEKAS, KAASAV JA TARK VILJANDI LINN

Linna juhtimine, planeerimine, kriisireguleerimine, kaasamine, vabaühenduste ja linnaelanike nii seadusloomes kui arendustegevuses osalemine, rahvusvaheline koostöö, innovatsiooni ja targa linna põhimõtete rakendamine ning kodanikuühiskonna suundumused ja arenguvajadused.

	Tegevus	Täitmine 2023. aastal
Meede 1 Jätkusuutlik, teadmispõhine ja kompetentne linna juhtimine		
1.1.	Hea ja vajaliku avaliku teenuse pakkumine. „Ühe ukse poliitika“ põhimõtte rakendamine kodanike ja linnavalitsuse vahelisel suhtlemisel	Avalik teenus on inimesekeskne, usaldusväärne, erapooletu, läbipaistev ja arusaadav ning asjaajamine korrektne, sõbralik ja mugav. Tõhustasime linnavalitsuse ametite koostööd ning vähendasime kodanike vajadust muredele lahenduste leidmiseks liikuda ametkondade vahel. Mitme valdkonna teenuste pakkumine on parema tulemuse saavutamiseks lõimitud, näiteks haridus- ja sotsiaalvaldkonna teenused.
1.2.	Ametnike ja töötajate kompetentside tõstmine	Tagatud on süsteemne ja eesmärgipärane ametnike ja töötajate koolitus- ja arendustegevus. Mitmed ametnikud ja töötajad omandavad erialase kompetentsi tõstmiseks teist kõrgharidust.
1.3.	Ametikohtade analüüsi läbiviimine	Ametikohtade analüüsi läbi ei viidud. Ametnike vahetuse korral vaadati üle ametijuhendeid. Alustati Viljandi linna hallatavate asutuste juhtimise ja teenuste korraldamise optimaalse tegevusmodeli väljatöötamisega.
1.4.	Järelevalve tõhustamine	Tõhustati järelevalvet parkimiskorralduse nõuete täitmise üle.
1.5.	Linna arengu strateegiline	Viljandi linna üldplaneeringu 2040+ koostamine ja keskkonnamõju

	Tegevus	Täitmine 2023. aastal
	planeerimine ja juhtimine	strateegilise hindamise läbiviimine. Üldplaneeringu koostamise käigus viidi läbi erinevaid uuringuid ja analüüse (rahvastikuanalüüs, liiklusuuring, linnaruumi vaatekoridoride analüüs, radooniuuring ja mürauuring). Algati Viljandi linna arengustrateegia 2035+, Viljandi linna arengukava aastateks 2022–2028 ja Viljandi linna eelarvestrateegia aastateks 2022–2028 ülevaatamine.
Meede 2 Targa linna põhimõtete rakendamine, kaasaegse IT- taristu arendamine ja kasutajasõbralike e-teenuste pakkumine		
2.1.	Targa linna põhimõtete arvestamine ning Viljandi targa linna arendamise kontseptsiooni väljatöötamine ja rakendamine	Viljandi targa linna arendamise kontseptsiooni väljatöötamisele ei asutud. Koostöös Viljandimaa Arenduskeskusega planeeriti Kesk-Eesti Ettevõtlusinkubaatori ja Kesk-Eesti turismiorganisatsiooni (DMO) tegevusi.
2.2.	IT kompetentside tõstmine	Infotehnoloogiateenistus korraldas hallatavate asutuste IT-teenuste ja –taristu ühtsetel põhimõtetel toimimist. Teenistus on mehitatud spetsialistidega ning tagab infotehnoloogiateenused kõigis hallatavates asutustes. Koolides aitavad digipädevust tõsta koolide haridustehnoloogid, lasteaiades ühine haridustehnoloog. IT-teenuste ja –taristu arendamiseks korraldati hankeid, sh: 1) Microsoft 365 Business Basic, Microsoft 365 Business Standard ja Office 365 A3 for Faculty aastapõhiste litsentside kasutusõigus Viljandi Linnavalitsusele ning linna hallatavatele haridus- ja kultuuriasutustele; 2) Viljandi linna koolidele 3-aastase kehtivusega Microsofti kontoritarkvara (Microsoft Office Professional Plus Education) Microsoft Open Value Subscription For Education Solution (OVS-ES); 3) täishooldusteenusega kaetud printer-koopiamasinate rent; 4) lasteaiade robotikaseadmete ost; 5) linnavalitsuse ja hallatavate asutuste osaline arvutipargi vahetus. Sisaldab süle- ja lauaarvuteid ning kuvareid; 6) linnavalitsuse ja hallatavate asutuste viirusetõrje tarkvara rentimine; 7) koopiamasinate rent hallatavatele asutustele.
2.3.	E-teenuste arendamine	Linnaelanikele kvaliteetsete e-teenuste pakkumiseks ja toimingute läbiviimiseks kasutatakse ja arendatakse erinevaid e-teenuste keskkondi. Kasutusel on linna ühtne dokumendihaldussüsteem Amphora, iseteeninduskeskkond Spoku, haridusteenuste haldamise süsteem Arno. Volikogu infosüsteemi Volis kasutatakse linnavolikogu istungite läbiviimisel ja kaasava eelarve menetlemisel. Tehti ettevalmistusi Eesti infoturbestandardi E-ITS rakendamiseks.
2.4.	Andmekogude arendamine, aktualiseerimine ja ühildamine ning kasutatavuse suurendamine	Aktualiseeriti kasutusel andmekogusid. Viljandi linna veebilehel on võimalik jälgida linnaeelarve andmevärava kaudu eelarve täitmist.
2.5.	Iga-aastased ajurünnakud uute lahenduste leidmiseks	Ajurünnakuid uute lahenduste leidmiseks ei ole läbi viidud.
Meede 3 Viljandi linna säästva arengu kavandamine ja linnaruumi planeerimine		
3.1.	Viljandi linna üldplaneeringu koostamine	Sõlmiti leping Viljandi linna üldplaneeringu 2040+ koostamiseks ja keskkonnamõju strateegilise hindamise läbiviimiseks. Üldplaneeringu koostamise käigus viidi läbi erinevaid uuringuid ja analüüse (rahvastikuanalüüs, liiklusuuring, linnaruumi vaatekoridoride analüüs, radooniuuring ja mürauuring).
Meede 4 Kriisideks valmistumine, valmisolek ja nendega toimetulek		
4.1.	Elanike teadlikkuse tõstmine	Osaleti Päästeameti projektides „Kodud tuleohutuks“ ja tehti

	Tegevus	Täitmine 2023. aastal
		ettevalmistusi kohaliku omavalitsuse turvalisuse arenguprogrammis osalemiseks. Linnalehes jagati elanikele infot elutähtsate teenuste katkestuste kohta ning soovitusi kriisiolukordades käitumiseks. Viljandi järve rannas ja Paala järve rannas töötas suveperioodil rannavalve meeskond. Ohuteavituse sireen paigaldati Viljandi päästekomando hoone katusele.
4.2.	Tõhusa ennetus- ja koostöö tagamine valdkondade vahel	Kriisijuhtimise struktuuri määratud inimesed osalesid kriisireguleerimise koolitustel. Koostöös Päästeametiga korraldati koolitus korteriühistutele, et suurendada elanike valmisolekut hädaolukordadeks. Regulaarselt saadi kokku elutähtsaid teenuseid pakkuvate ettevõtetega ning ajakohastati kontakte.
4.3.	Abinõude rakendamine erinevateks kriisideks valmisoleku tagamiseks ja nendega toimetulekuks	Päästeametil valmis koostöös maa-ametiga kaart, millele on märgitud avalikud varjumiskohad. Viljandis on need Kesklinna koolis, Krõllipesa lasteaia, Jakobsoni koolis, Sakala keskuses ja Ugala teatris. Linna veebilehel on informatsioon kriisiolukorras käitumise kohta ja kontaktnumbrid.
Meede 5 Toimiva koostöö tihendamine teiste kohalike omavalitsustega ning maakonnakeskuse rolli täitmine		
5.1.	Osalemine omavalitsuste koostööorganisatsioonide töös	Viljandi linn osaleb liikmena Viljandimaa Omavalitsuste Liidu ja Eesti Linnade ja Valdade Liidu töös. Omavalitsuste koostöökogu Eesti Linnade ja Valdade Liit kaasab liikmeid eelnõude kooskõlastamise protsessi ning jagab olulist valdkondlikku teavet.
5.2.	Koostöö arendamine Viljandimaa kohalike omavalitsustega	Tehti koostööd Viljandi maakonna teiste omavalitsustega. Peamisteks teemadeks olid maakonna arengustrateegia ülevaatamine, HEV kompetentsikeskuse teenusmudeli väljatöötamine, sportimisvõimaluste loomine, kultuuriürituste korraldamine, Viljandimaa linnuste külastuskeskkonna projekti ettevalmistamine. Viljandimaa omavalitsused allkirjastasid ühiste kavatsuste kokkuleppe hariduse tugiteenuste kättesaadavuse ja kvaliteedi parandamiseks ning maakonnaüleseks arendamiseks.
5.3.	Kogemuste jagamine	Jagati kogemusi teistele omavalitsustele sotsiaaltöö, hariduse tugisüsteemide ja linnamajanduse valdkonnas. Korraldati kohtumisi erinevate valdkondade spetsialistidega.
Meede 6 Väliskoostöö arendamine, välissuhtluse tihendamine ja rahvusvahelistes koostöövõrgustikes osalemine		
6.1.	Rahvusvaheliste koostöösuhete arendamine	Viljandi linna 10 sõpruslinna esindajatega suheldi vastastikutel viisiidel või muudes koostöövormides. Raekoja lipuväljakul heisati sõpruslinnade riikide iseseisvuspäevadel riigilipp. Viljandi Hansapäevale kutsuti osalema sõpruslansalinnade esindajaid ja kultuurikollektiive.
6.2.	Viljandi piirkonna tegevus aktiivse liikmena UNESCO Loovlinnade Võrgustikus käsitöö ja rahvakunsti valdkonnas	TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia eestvedamisel korraldati UNESCO Pärandilinn Viljandi sündmusi. 2023. aasta kuulutati pärandaianduse aastaks ning 2023. aasta UNESCO Pärandilinn Viljandi linnameister oli Gea Valner. Linnameistri eestvedamisel toimusid linnaruumis pärandaianduse sündmused, näitused ja tegevused sh Viljandi Gümnaasiumi kogukonnanäitus „Meie aegade lood“ Vabaduse platsil. Viljandi linna 740. sünnipäeval toimus Viljandi gümnaasiumis parandusfestival, mis tõi kokku vilunud parandajad ja parandushuvilised, et üheskoos anda kahjustatud, ent kalliks saanud esemetele uus elu. Avatud olid praktilised parandustöötoad, toimusid loengud, täika ja raamatuesitus.
6.3.	Kultuuripealinnade võrgustikus ja selle töös osalemine	Viljandi linn on Euroopa Kultuuripealinna Tartu 2024 koostööpartneriks. Tartu 2024 põhiprogrammis oleva projekti

	Tegevus	Täitmine 2023. aastal
		„Varjatud maailmade avarumine“ projekti raames korraldati Kondase Keskuses mitu nimeka kunstniku näitust.
Meede 7 Maakonnakeskuse rolli täitmine		
7.1.	Maakonnakeskuse kohaliku omavalitsuse rolli täitmine	Jätkati Viljandi linnale kui maakonnakeskuse omavalitsuse pädevusse antud ülesannete täitmist.
7.2.	Osalemine maakonna omavalitsuste ühisasutuste ja ühenduste töös	Viljandi linn osaleb liikmena MTÜ Viljandimaa Ühistranspordikeskus ja koostööpartnerina SA Viljandimaa Arenduskeskus töös.
7.3.	Teenuste arendamine ja osutamine koostöös Viljandimaa kohalike omavalitsustega	Tehakse koostööd Viljandimaa teiste omavalitsustega hariduste tugiteenuste osutamisel, kodutute loomade varjupaiga ja jäätmejaama arendamisel jm.
Meede 8 Linnaelanike ja vabaihenduste kaasamine ning tunnustamine		
8.1.	Linnaelanike kaasamine ja neilt tagasiside saamine läbi küsitluste korraldamise	Korraldati ideekorje, et saada Viljandi linna üldplaneeringu koostamisse linnaruumi arengut puudutavaid ideid ja ettepanekuid. Kokku esitati kaardirakenduse kaudu 190 ettepanekut.
8.3.	Viljandi Noortevolikogu töö arendamine	Viljandi Noortevolikogu (VNV) on Viljandi noortest koosnev Viljandi Linnavolikogu ajutine komisjon, mille eesmärgiks on noorte huvide esindamine linna tasandil. Viljandi Noortevolikogu kujundas arvamuse linnavolikogu eelnõudele ning viis läbi projektikonkursi.
8.4.	Viljandi Seenorite Nõukoja töö arendamine	Viljandi Seenorite Nõukoda (VSNK) on Viljandi erakondade, seeniorite ja puuetega inimeste organisatsioonide esindajatest ning vabaliikmetest koosnev Viljandi Linnavolikogu ajutine komisjon, mille eesmärgiks on linna seeniorite huvide esindamine linna tasandil. Viljandi Seenorite Nõukoda kujundas arvamuse linnavolikogu eelnõudele ning arutas oma koosolekutel erinevaid linnaelu küsimusi.
8.5.	Kaasava eelarve protsessi jätkamine ja arendamine	Jätkati kaasava eelarve menetluse läbiviimist eesmärgiga parandada kogukonna arusaama linnaeelarvest ja selle kujunemisest ning tõhustamaks kogukondade vahelist koostööd uute ideede elluviimiseks või linnas mõnele olulisele valupunktile lahenduse leidmiseks. Kaasava eelarve võiduideena ehitati Valuoja orgu koertepark. Viidi läbi 2024. aasta kaasava eelarve menetlus, mille tulemusel elluviidavaks ideeks sai „Mänguväljak Uueveski ja kesklinna linnaosa lastele (C.R. Jakobsoni 42 hoov)“.
8.6.	Linnaosade ja kogukondade kaasamine otsustusprotsessidesse	Linnaelanikke kaasati linnakeskkonda ja linnaelu puudutavatesse otsustesse teavituste ja avalike aruteludega. Viidi läbi Viljandi linna üldplaneeringu ideekorje.
8.7.	Tunnustamine ja tänuürituste korraldamine	Tunnustati vabaihendusi, eraisikuid, ettevõtteid linnale oluliste tegude või saavutuste eest. Anti välja Viljandi linna elutöö preemia, 2023. aasta aastapreemia, teatripreemia, 2 spordipreemiat, 2 kultuuripreemiat, aasta noore preemia, laste- ja noortesõbraliku ettevõtte preemia ning ettevõtluse edendaja tiitel.
8.8.	Konkursside läbiviimine	Konkursil „Kaunis Viljandi 2023“ anti välja järgmised tunnustused ja preemiad: - 3 auhinda „Parim korterelamu“; - 1 auhind „Parim pereelamu või ridaelamu“; - 1 auhind „Parim ühiskondlik hoone või ärihoone“; - 2 auhinda „Parim tootmishoone“; - 3 auhinda „Parim aiakujundus“; - 1 auhind „Parim piire“; - 2 auhinda „Parim ajutine keskkond“; - 1 auhind „Parim värvilahendus“; - 5 eripreemiat; - 1 rahva lemmiku auhind.
Meede 9 Vabaihenduste, elanike ja koostööpartnerite kaasamine ja osalemine Viljandi linna arendamises ja		

	Tegevus	Täitmine 2023. aastal
teenuste osutamisel		
9.1.	Korteriühistute õue- ja haljasalade korrastamiseks toetuse andmise korra rakendamine	Määrati 2 toetust Viljandi linna korteriühistutele õue- ja haljasala korrastamiseks. Toetust eraldati prügikonteinerite paigaldamiseks, heki uuendamiseks, kõnnitee rekonstrueerimiseks ning puhkeala ja mänguväljaku rajamiseks.
9.4.	Vabaühenduste, elanike, koostööpartnerite tegevuse toetamine	Viljandi linna eelarvest toetati taotluste alusel erinevate valdkondade vabaühenduste mittetulunduslikku tegevust tegevustoetuse ja projektitoetustega.
Meede 10 Viljandi linna positiivse kuvandi säilitamine ja arendamine		
10.1.	Linna mainekontseptsiooni rakendamine	Viljandi linna visuaalse identiteediga kujundust kasutati linna trükistel, meenetel, veebikanalites, infokandjatel ja mujal.
10.2.	Linna mainekampaaniate väljatöötamine ja läbiviimine	Ilmusid mitmed sisuturunduse artiklid erinevates väljaannetes. Viidi läbi mainekampaania, mille käigus kutsuti eestimaalasi puhkust planeerima AI-tehnoloogial põhineva reisiroboti abil, kellel anti hellitav nimi Tuusiku-Tegija.
10.3.	Linnameedia arendamine	Jätkati Linnalehe väljaandmist ja arendamist ning koostööd ajalehega Sakala ja teiste meediaettevõtetega. Raadio KUKU eetris on „Viljandi linnasaade“, raadios Ring FM kord nädalas Viljandi teemadega uudisteplokk ja Kesk-Eesti Tre raadios Viljandi uudised. Kesk-Eesti Tre raadio ja Ring FM raadio eetris on kord kuus Viljandi saade, mis keskendub linnavolikogu puudutavatele teemadele. Infot edastati linna sotsiaalmeedia kanalite kaudu.
10.5.	Infomaterjalide koostamine ja levitamine	Pakutavate teenuste ja toetuste ning toimingute kohta avaldati infot erinevate kanalite kaudu, sh Viljandi kuulehe 1leht vahel ilmuvad Viljandi Linnavalitsuse ajalehes, linna veebilehel ja linna FB kanalil.
10.6.	Viljandis elamise ja elama asumise väärtustamine	Tehti üleskutse „Hakka Viljandlaseks!“, millega kutsuti ajutiselt või püsivalt Viljandis elavaid inimesi, kes ei ole Viljandi linna enda elukohaks vormistanud registreerima ennast Viljandi linna elanikuks enne 31. detsembrit. Väljastatud pressiteadete kaudu edastati infot Viljandis toimunud sündmuste, saavutuste, kordaminekute kohta. Pressiteadete kaudu edastati infot linnavalitsuse istungitel otsustatu, tööde alustamise kohta erinevatel objektidel ning infot valminud objektidest.

2. SÄÄSTEV JA ROHELINE VILJANDI LINN

Jäätmeäritlus, saaste vähendamine, bioloogilise mitmekesisuse ja maastiku kaitse, haljastus ning energiatõhusus.

	Tegevus	Täitmine 2023. aastal
Meede 11 Liigilise mitmekesisuse säilitamine ja suurendamine. Linnakeskkonna arukas planeerimine, rajamine ja hooldamine kliimarisikide maandamiseks ning elukeskkonna kvaliteedi tõstmiseks		
11.1.	Haljastu arengukava 2019-2030 elluviimine	Viidi ellu haljastu arengukavas kajastatud tegevusi. Haljasaladel ja kalmistutel tagati igapäevane heakord. Viljandi Linnahooldus hooldab haljasalasid ca 1 600 000 m ² ja kalmistuid kokku 233 466 m ² ulatuses. Haljasaladel teostati järgmisi töid: prügi korjamine, niitmine, trimmerdamine, hekkide lõikus, haljasalade korrastamine (kivide korjamine, vajadusel muru külvamine jms), käiguradade hooldamine (tasandamine, rohimine, mulsi juurdevedu), kändude freesimine, ohtlike okste ja puude eemaldamine, kevadel suurpuhastus, sügisel lehtede koristus. Kalmistutel teostati järgmisi töid: hooldamata haudade võsast puhastamine/tähistamine, ohtlike okste eemaldamine, niitmine, hekkide lõikus ja hooldus, prügivedu, kaevude korrashoid, teede korrashoid, inventari hooldus, hoolduskohustusega haudade hooldamine, kaevude korrashoid. Parkides ja alleedel viidi läbi vastavalt vajadusele puude ja

	Tegevus	Täitmine 2023. aastal
		põõsaste hooldusloikust, puude raiet ja istutustöid. Suvelilledega kaunistati avalikku ruumi ja loodi linnakujundusele lisaväärtust. Sügisel istutati haljasaladele 80 000 kevadlille sibulat.
11.2.	Lossipargi arendamine	Lossipargi hoolduskava alusel teostati hooldustöid.
11.7.	Kõrghaljastuse hooldamine ja uute puude istutamine	Teostati arboristitöid Viljandi linnale kuuluvatel avalikel üldkasutatavatel aladel ja kinnistutel. Töödeks olid puude ja põõsaste hooldusloikused, puude langetamine, puude istutustööd ning nende töödega seonduvad tegevused.
11.10.	Viljandi maastikukaitseala kaitsekorralduskava meetmete elluviimine	Viljandi maastikukaitsealal tehti maastikukaitseala hooldustöid. Metsaradasid puhastati võsast, uuendati terviserada ja hooldati rajäärseid puid.
11.11.	Veekogude hooldamine	Veekogude avatumaks ja ligipääsetavaks muutmiseks ning nende üldise hea olukorra säilitamiseks niideti veetaimestikku ca 2 hektari ulatuses Viljandi järve suplus- ja sildumiskohtades ning Paala paisjärvel.
11.12.	Järveluhtade ja niitude hooldamine	Koostöös Arujaagu taluga karjatati suve perioodil lossimägede nõlval Rannapuiestee ääres aedikus lambaid. Lambad olid Lossipargis 3 suvekuud ning pakkusid möödujatele toredaid elamusi.
11.13.	Vabaõhu puhkamisalade kasutusvõimaluste mitmekesistamine	Viljandi järve äärsele terviserajal laiendati valgustussüsteemi ja osteti rippkangid, rööbaspuud, kätesurumise kangid ja kõhulihaaste treeningvahend.
11.14.	Harrastuskalastajatele püügivõimaluste tagamine ja kalavarude suurendamine	Uueveski järve asustati 120 linaskimaimu ja Paala järve 600 ahvenaimu.
11.15.	Võõrliikide tõrjumine	Lusitaania teeteo tõrjumiseks paigaldati linna territooriumile 4 kohta tigude kogumise konteinerid. 6 kuu jooksul oli elanikel võimalus kinnistutelt kogutud teod tuua kogumiskonteineritesse. Kokku kogutud teod viidi kahjutustamisele. Vegetatsiooniperioodil tõrjuti invasiivset võõrliiki verevat lemmaltsa ca 11 hektari suurusel alal Tartu tn 127 katastriüksusel ning Mustla maantee ja Viljandi järve vahelisel alal.
11.16.	Kogukonnaaedade rajamine	UNESCO Pärandilinn Viljandi linnameistri eestvedamisel avati Viljandi Gümnaasiumi kogukonnaaed.
11.17.	Koorte jalutusväljaku rajamine	Kaasava eelarve võiduideena ehitati Valuoja orgu koortepark.
Meede 12 Jäätmetekke vähendamine ja elanikkonna keskkonnateadlikkuse tõstmine		
12.1.	Viljandi linna jäätmekava elluviimine	Viljandi linna jäätmekava 2021-2026 alusel viidi ellu tegevusi jäätmehoolduse korraldamiseks.
12.3.	Korraldatud jäätmeveo teenuste kontsessiooni edasine rakendamine	AS-ga Eesti Keskkonnateenused sõlmitud kontsessioonilepingu alusel perioodiks 01.04.2022-31.03.2025 jätkati korraldatud jäätmeveo teenuste osutamist. Korraldatud jäätmeveoga hõlmatud jäätmeliikideks on lepingu perioodil segaolmejäätmed jäätmenimistu koodiga 20 03 01, paber ja kartongijäätmed koodiga 20 01 01, biolagunevad köögi- ja sööklajajäätmed koodiga 20 01 08 ning pakendijäätmed koodiga 15 01.
12.4.	Jäätmete liigiti kogumise võrgustiku arendamine	Viljandi linna territooriumile on paigutatud jäätmete liigiti kogumiseks 64 segapakendi, 26 paberpakendi, 4 klaaspakendi kogumiskonteinerit. Avalike pakendikonteinerite kaart on avaldatud linna veebilehel. MTÜ Uuskasutuskeskus korraldas kogumisringi, mille käigus said elanikud ära anda taaskasutuskõlblikke asju. Ettevõtte Viljandi kaupluses saab ära anda taaskasutuskõlblikke asju. Köögi linna lasteaedade ning koolide ja huvikooli ning raamatukogu siseruumides on kasutusel erinevaid sorteerimisjaamu. Liigiti kogutakse segaolmejäätmeid, segapakendeid, taarat, paberit ja kartongi. Mais ja septembris korraldati ohtlike jäätmete kogumisringid, mille

	Tegevus	Täitmine 2023. aastal
		käigus said elanikud ohtlikke jäätmeid jäätmekäitlejale üle anda. Kogumisringil oli 8 peatuskohta.
12.5.	Ülelinnaline tasuta aia- ja haljastujäätmete vedu	Kevadel ja sügisel korraldati ülelinnaline aia- ja haljastujäätmete vedu ning aastavahetuse järgselt jõulukuuskede kogumine.
12.6.	Keskkonnateadlikkuse tõstmine elanikkonna hulgas	Elanikele edastati teavitusi Viljandi Linnavalitsuse ajalehe, linna kodulehekülje, sotsiaalmeedia ja ajakirjanduse kaudu. Ajakirjanduse vahendusel on välja toodud jäätmealaseid probleeme ning räägitud jäätmete sortimise tähtsusest. Lasteaedadesse ja koolidesse on paigaldatud jäätmete sorteerimisjaamad koos vastavate juhistega. See suunab nii laste kui töötajate prügi sorteerimise harjumusi.
12.8.	Keskkonda parandavate tegevuste toetamine	Toetati keskkonna parandamise tegevuste läbiviimist ja neis osalemist. Üle-eestilise Teeme Ära talgupäeva raames korraldati linna. Viljandi Avatud Noortetuba kutsus kõiki aprillikuu kolmapäevadel linna tänavatelt prügi korjama. Viljandi linna 740. sünnipäeval toimus Viljandi gümnaasiumis parandusfestival, mis tõi kokku vilunud parandajad ja parandushuvilised, et üheskoos anda kahjustatud, ent kalliks saanud esemetele uus elu. Avatud olid praktilised parandustöötoad, toimusid loengud, täika ja raamatuesitus. Viljandi Linnaraamatukogus maha kantud raamatutele püütakse anda uus võimalus müües neid huvilistele sümboolse hinnaga.

Meede 13 Kliimamuutuste leevendamine ja mõjuga kohanemine. Saaste vähendamine

13.5.	Müra ja õhusaaste vähendamine	Viidi läbi Viljandi linna liiklus- ja tööstusmüra modelleerimine. Eemaldati Trepimäelt, Lastepargist ning Ranna pst 1 ja Ida tn 3 kinnistutelt vareslaste pesi.
13.7.	Liiklusvahendite rentimisvõimaluste arendamine	Bolt Operations OÜ pakkus elektriliste tõukerataste renditeenust Viljandi linnas ja lähikümbruses.

Meede 14 Energiatõhususe põhimõtete rakendamine

14.1.	Linnale kuuluvate hoonete energiatõhusaks muutmine	Hoonete rekonstrueerimisel või uusehitiste puhul järgitakse EL Hoonete Energiatõhususe direktiivi nõudeid. Valmis Viljandi Lasteaed Karlssoni uus liginullenergiahoone ning energiatõhusaks sai Viljandi Linnastaadioni olmehoone.
-------	--	---

3. HUBANE JA TURVALINE VILJANDI LINN

Ehitatud keskkond - avalik kord ja turvalisus, tänavad, kõnniteed, kergliiklusteed, ühisveevärk ja –kanalisatsioon, tänavavalgustus, elamu- ja kommunaalmajandus ja kinnisvara haldamine.

	Tegevus	Täitmine 2023. aastal
Meede 15 Hästitoimiva ning hubase linnaruumi kujundamine ja korrashoid		
15.1.	Viljandi ordulinnuse varemete konserveerimine ja korrastamine	Konserveeriti Viljandi Ordulinnuse I Eeslinnuse Konvendihoone põhjaküljel asuva riskikukukujulise põhiplaaniga hoone ühe ruumi müürid. Viidi läbi arheoloogilised kaevamistööd Viljandi Lossimägedes suusahüppemäe piirkonnas.
15.2.	Ordulinnuse külastuskeskuse arendamine	Korraldati Viljandi ordulinnuse külastuskeskkonna arhitektuurivõistlus eesmärgiga leida terviklik ruumiline lahendus linnuseala muutmiseks kasutatavamaks, mitmekesisemaks ja ajaloolist pärandit rõhutavamaks avalikuks ruumiks. Konkursi I koha preemia pälvis osatühing Kolm Plus Üks tööga „Kaemus“. Koostati analüüsid Viljandimaa linnuste külastuskeskkonna loomiseks ja Viljandimaa linnuste territooriumite ligipääsetavuse kohta.
15.4.	Viljandi vanalinna muinsuskaitsealal asuvate väärtuslike hoonete rekonstrueerimise toetamine	Restaureerimistoetuste ja –preemiate määramise korra alusel määrati restaureerimistoetus 9-le taotlejale.

	Tegevus	Täitmine 2023. aastal
	restaureerimistoetuste abil ja elanike teadlikkuse tõstmine ajaloolise hoonestuse väärtusest	
15.5.	Vabadussõjas langenute mälestuse jäädvustamine	Valmis Viljandimaa vabadussõjas langenute mälestussammas.
15.6.	Purskkaevude, mälestusmärkide, väikevormide ja pinkide uuendamine ning uute lisamine	Hooldati linnaruumis olevaid purskkaeve, mälestusmärke, väikevorme ja pinke. Linnaruumi paigaldati 24 kassikujulist teetõkendit. Kassisaba tänava algusesse paigaldati tahvel, mis tutvustab paiku ja vaateid, mida armastasid maalida Viljandit väisanud või siin elanud kunstnikud ning Tartu tänava äärde paigaldati 700 tamme parki tutvustav infokandja. Johann Köleri mälestussambale paigaldati uued pintsliid. Vanal kalmistul restaureeriti 6-l haua hauatähiseid ja hauapiirdeid.
15.7.	Nimeliste pinkide paigaldamise korra põhimõtete rakendamine	Paigaldati Lev Braschinsky ja Andres Saritsa nimelised pingid.
15.8.	Dekoratiivhaljastuse korrashoid ja eksponeerimine	Hooldati ja täiendati põõsaalasid ja püsikupeenraid. Suvelilledega kaunistati haljasalasid ja linnaruumi. Viljandi linna parkidesse ja haljasaladele istutati 80 000 sibullilled sibulat.
15.9.	Üldkasutatavate ehitiste auditeerimine ligipääsetavuse tagamiseks	Avaliku ruumi ja üldkasutatavate objektide ehitus- ja remonditööde tegemisel luuakse liikumis-, nägemis- ja kuulmispuudega inimestele tingimused takistusteta liikumiseks. Koostati Viljandimaa linnuste territooriumite ligipääsetavuse analüüs.
Meede 16 Kaasaegse taristu väljaarendamine		
16.1.	Tänavate rekonstrueerimise kava elluviimine	Viidi ellu Viljandi linna tänavate sõidu- ja kõnniteede ning jalgratta- ja jalgteede ehitustööde kavas aastateks 2020-2025 planeeritud tegevusi. Teostati tänavakatete 1½ pindamistöid 50 000 m ² ulatuses, asfalteerimistöid 6 000 m ² ulatuses ning likvideeriti tekkinud lõõkaue, tehti tänavate märgistustöid ja uuendati liikluskorraldusvahendeid.
16.2.	Meetmete elluviimine liiklusohtlike ristmike ohutumaks muutmiseks	Teostati Carl Robert Jakobsoni tn, Valuoja pst ja Kagu tn ristmiku teede ja tehnovõrkude projekteerimistööd.
16.3.	Järveotsa arendusalale tänavate ja tehnovõrkude ehitamine	Teostati Järveotsa arendusala Tuule tn tee ja tehnovõrkude ehitustööd.
16.4.	Roo tänava kvartali taristu projekteerimine ja ehitamine	Teostati Roo tänava teede ja tehnovõrkude projekteerimistööd.
16.5.	Kõnniteede rekonstrueerimine	Kergliiklejate liikuvuse parandamiseks madaldati kõnnitee ja sõidutee üleminekukohtades äärekivi ning asfalteeriti kergliiklusteid kogumahuga 2500 m ² Hiie puistee lõigus Anton Irve kuni Hiie puistee 12, Valuoja oru kergliiklusteel lõigus Valuoja puistee kuni Leola tänav, Tallinna tänava kõnniteel lõigus Maramaa puistee kuni Lembitu tänav ja C. R. Jakobsoni tänav 2 esisel kõnniteel.
16.7.	Kergliiklusteede, jalg- ja jalgrattateede võrgustiku arendamine ning arendamise strateegia koostamine ja elluviimine	Projekteeriti Reinu tee kergliiklustee.
16.10.	Ennetustöö avaliku korra tagamisel	Tõhustati järelevalvet parkimiskorralduse nõuete täitmise üle.
16.14.	Tänavavalgustuse rekonstrueerimine ja korrashoid	Tagati tänavavalgustussüsteemi korrashoid. Tänavate rekonstrueerimisega asendati tänavavalgustussüsteemis lampe uute energiasäästlike lampidega. Valgusallikaid vahetati Toome tn, Endla tn, Kullamäe tn, Veere tn, Tallinna tn, Kase tn, Vahtra tn, Kastani tn, Ugala pst, Ploomi tn,

	Tegevus	Täitmine 2023. aastal
		Valuoja orgu, Talli tn, Suur-Kaare tn, Köstri tn ja Kesk-Kaare tn. Uusi tänavavalgusteid paigaldati Tammela tn, C. R. Jakobsoni tn, Raua tn ja rulaparki Riia mnt 87. Rekonstrueeriti 10 juhtimisseadme kappi.
16.15.	Jõuluvalgustuse kaasaegsed lahendused	Linnaruumi kaunistati olemasolevate ja uute jõuluvalgustuse lahendustega. Vabaduse platsi jõulupuu leidmiseks korraldati konkurss. Jõulupuuks leiti ehitusobjektile töid takistanud kuusk.
16.16.	Ühisveevärgi ja –kanalisatsiooni arendamise kava elluviimine	Viljandi linna ühisveevärgi ja -ühiskanaliseerimise kava aastateks 2020-2031 alusel teostati ühisveevärgi ja -kanalisatsiooni rekonstrueerimis- ja arendustöid.
Meede 17 Kinnisvara süsteemne arendamine ja heaperemehelik haldamine		
17.1.	Linna funktsioonide täitmiseks vajalike hoonete ja hoonestatud kinnistute haldamine	Jätkati linna funktsioonide täitmiseks vajalike hoonete haldamist ning linna kinnisvara üle arvestuse pidamist. Viljandi linna omandisse kuuluvad haridus-, laste-, huviharidus- spordi- ja kultuuriasutuste hooned ning elu- ja mitteiluruumidena arvel olevad korterid. Mängupesa õppehoones ja Paalalinna kooli õppehoones võeti kasutusse tehisintellektil põhinev veebipõhine hoone tehnosüsteemide juhtimise tarkvara. Koostati Viljandi koduta loomade varjupaiga ehitusprojekt ning tehti koostöös Viljandimaa teiste omavalitsustega ettevalmistusi ehitustööde läbiviimiseks rahastaja leidmiseks.
17.2.	Linnale mittevajaliku kinnisvara võõrandamine	Võõrandati 20 Viljandi linnale kuuluvat kinnistut ja 8 korteriomandit.
17.3.	Linnale kuuluvate kinnisasjade koormamine	Seati hoonestusõigus 10 kinnistule, sh 9-le elamukrundile Järveotsa arendusalal.
17.4.	Mittevajalike ja kasutusest väljalangenud hoonete ja rajatiste lammutamine	Lammutati Kesk-Kaare 19 lasteaia õppehoone, Kesk-Kaare 17 abihoone, Musta tee 22a aiandikompleks, Musta tee 30 kontor-garaaž (osaliselt) ja C. R. Jakobsoni 47a huvikooli puukuur.

4. ETTEVÕTLIK JA ETTEVÕTLUST TOETAV VILJANDI LINN

Ettevõtluskeskkond - ettevõtlusalad, tingimused ettevõtluskeskkonna arenguks, töökohad ja tööhõive.

	Tegevus	Täitmine 2023. aastal
Meede 18 Konkurentsivõimelise ettevõtluskeskkonna edendamine		
18.1.	Ettevõtlusalade arendamine ja laiendamine	Ettevõtluse arengut ja töökohtade loomist soodustati tehnilise taristu rekonstrueerimisega: rekonstrueeriti tänavaid, ehitati kõnniteid ning uuendati tehnilist taristut.
18.2.	Ettevõtluse arendamiseks kinnisvara võõrandamine	Linnale kuuluvat mittevajalikku kinnisvara võõrandati ka ettevõtluse arendamise eesmärgil.
18.4.	Ettevõtlusinkubaatori käivitamine	Tehti koostööd Viljandimaa Arenduskeskusega.
Meede 19 Koostöövõimekuse tõstmine ja koostöövõrgustike arendamine		
19.1.	Ettevõtjate ümarlaudade korraldamine	Ettevõtjate ümarlaudu ei korraldatud. Viidi läbi külastusi ettevõtetesse ja kohtuti ettevõtjatega.
19.2.	Üldhariduskoolide, kutseõppeasutuste, kõrgkoolide ja ettevõtjate koostöö edendamine	Viljandi Avatud Noortetuba (VANT) osales Toidupanga toidukogumiskampanias, korraldati noorte suvine töömalev, osaleti rahatarkuse veebikonverentsil „Kas mina juhin raha või raha juhib mind?“, korraldati noorte lennukas laad. Viljandi Kutseõppekeskuses peeti oktoobrikuus Euroopa kutseoskuste nädala raames oskuste ööd, kus oli avatud 23 töötuba.. Kutseoskuste nädala eesmärk on suurendada teadlikkust kutsehariduse ja -õppe kasulikkusest ning tutvustada võimalusi, mida kutseharidus noortele ja täiskasvanutele pakub.
19.3.	Ettevõtlikkusõppe arendamine põhikoolides ja õpilasfirmade loomise soodustamine	Toetati põhikoolides ettevõtlikkuse õppe arendamist. Õpilasfirmad osalesid jõuluürituste sarjas oma kaubaga Vabaduse platsil toimunud jõululaadal.

	Tegevus	Täitmine 2023. aastal
19.4.	Viljandi linna ettevõtluskeskkonna tutvustamine ning edulugude jagamine	Linna külalistele korraldati ettevõtluskeskkonna ja ettevõtete tutvustamist ning ettevõtete külastusi.
19.5.	Ettevõtluse edendaja iga-aastane tunnustamine	Anti välja tiitel „Ettevõtluse edendaja“ ja noortesõbraliku ettevõtte preemia.
19.7.	Viljandi piirkonna tegevus UNESCO Loovlinnade Võrgustikus	TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia eestvedamisel korraldati UNESCO Pärandilinn Viljandi sündmusi. 2023. aasta kuulutati pärandaiaanduse aastaks ning 2023. aasta UNESCO Pärandilinn Viljandi linnameister oli Gea Valner. Linnameistri eestvedamisel toimusid linnaruumis pärandaiaanduse sündmused, näitused ja tegevused sh Viljandi Gümnaasiumi kogukonnaaed, näitus „Meie aegade lood“ Vabaduse platsil. Viljandi linna 740. sünnipäeval toimus Viljandi Gümnaasiumis parandusfestival, mis tõi kokku vilunud parandajad ja parandushuvilised, et üheskoos anda kahjustatud, ent kalliks saanud esemetele uus elu. Avatud olid praktilised parandustöötoad, toimusid loengud, täika ja raamatuesitus.

5. UNISTAV JA KUTSUV VILJANDI LINN

Turismivaldkond - mainekujundus, turismiteenused, vaatamisväärsused ja suurüritused.

	Tegevus	Täitmine 2023. aastal
Meede 20 Külustuskeskkonna arendamine		
20.1.	Viljandi linna viidasüsteemi ja muu turismitaristu uuendamine	Korrastati linnas asuvaid suunaviitasid ja turismitaristu objekte.
20.2.	Veekeskuse rajamisele kaasaaitamine	Viljandi järve randa kavandatud veekeskuse ja spaakompleksi seisust andis arendaja ülevaate linnavolikogu istungil.
20.3.	Külustusobjektide potentsiaali parem kasutamine	Jätkati visitviljandi.ee portaali arendamist lisades uut ja täiendades olemasolevat informatsiooni. Jätkati Viljandi linna kohta foto- ja videomaterjali tootmist ja levitamist. Koostöös meediaväljaannetega kajastati linna kultuurisündmusi, avaldati lugusid erilistest tegijatest ja paikkonna eripärast. Vabaduse platsil avati vabadussõja sammas, toimus võidupüha paraad, korraldati näitusi, jõuluküla ja muid temaatilisi sündmusi ning aastavahetuse valgusmäng ja reiv.
20.4.	Marsruutide koostamine ja märgistamine linnaruumis	Jätkati külustusmarsruutide koostamist ning objektide kohta informatsiooni lisamist. Suvekuudel said soovijatele igal päeval osaleda kohaliku juhendataval linnatuuril.
20.5.	Linnaruumis installatsioonide, aktsioonide, eksperimentide korraldamise, objektide paigaldamise toetamine	Enneaegse sünni päeval novembris värvusid sirelilillaks vabadussammas, Ugala teater ja Viljandi haigla.. Vabaduse platsil korraldati aastavahetuse valgusmäng ja reiv.

Meede 21 Külustuskeskkonna tugisüsteemi arendamine ja koostöö edendamine

21.1.	Koostöö arendamine Viljandimaa turismiettevõtjate ja -organisatsioonidega	Et Viljandi linn oleks reisisihina tuntud, hästi ligipääsetav ning siinsed turismiteenused ja külustuselamus oleksid ka rahvusvaheliselt konkurentsivõimelised, jätkati linna tutvustamist koostöös siinsete kultuurikorraldajate, turismiasjaliste ja toitlustusteenuse pakkujatega. Ettevõtjad võimaldasid erinevaid teenuseid ja sündmuste pakette, mis mitmekesistasid küllastajate tegevusi linnas. Koolitati välja 10 giidi-tuuritajat ja suvekuudel said soovijad igal päeval osaleda nende juhendataval linnatuuril. Sõlmiti koostööleping SA Viljandimaa Arenduskeskusega eesmärgiga jagada Viljandi linna ja Viljandi maakonna turismipiirkonna külustusvõimalusi puudutavat informatsiooni ning teha vajalikke tegevusi turismivaldkonna arendamiseks.
-------	---	--

	Tegevus	Täitmine 2023. aastal
		Koos SA Viljandimaa Arenduskeskuse ja 7 külastusobjektiga katsetati uut turismiinfo jagamise lahendust, kus külalised saavad teavet peamiste külastuskohtade juures, mitte ühes ainult sellega tegelevas asutuses.
21.3.	Linna turundustegevuste rakendamine koostöös ettevõtjate ja kultuurielu korraldajatega	Koostöös ettevõtjate ning kultuuri- ja spordielu korraldajatega viidi läbi tegevusi linna objektide ja ürituste turundamiseks ning tutvustamiseks. Jätkati Linnalehe väljaandmist ja arendamist ning koostööd ajalehega Sakala ja teiste meediaettevõtetega. Raadio KUKU eetris on „Viljandi linnasaade“, raadios Ring FM kord nädalas Viljandi teemadega uudisteplokk ja Kesk-Eesti Tre raadios Viljandi uudised. Kesk-Eesti Tre raadio ja Ring FM raadio eetris on kord kuus Viljandi saade, mis keskendub linnavolikogu puudutavatele teemadele. Infot edastati linna sotsiaalmeedia kanalite kaudu.
21.4.	Turismiinfoportaali visitviljandi.ee arendamine	Arendati turismiinfoportaali visitviljandi.ee eesmärgiga kasvatada veebilehe nähtavust ja külastatavust.
21.5.	Koostöö mittetulundusühingute ja majutusettevõtetega turismipakettide ja teenuste mitmekesistamiseks	Mittetulundusühingud ja ettevõtjad võimaldasid erinevaid teenuseid ja sündmuste pakette, mis mitmekesistasid külastajate tegevusi linnas.
21.6.	Linna meenekonkursside läbiviimine	Ettevõtjatele telliti erinevaid linna kujunduselementidega meeneid.
21.7.	Linna mainekontseptsiooniga trükiste, kaartide, audiovisuaalse materjali valmistamine ja levitamine	Valmistati ja levitati linna tutvustavaid trükiseid, kaarte ja audiovisuaalset materjali. Ilmusid mitmed sisuturunduse artiklid erinevates väljaannetes.
21.9.	Kampaaniate korraldamine	Koostöös Viljandimaa Arenduskeskusega korraldati Viljandi linna ja maakonna 2023 mainekampaania eesmärgiga tõsta Viljandi linna ja maakonna tuntust eestimaalaste seas, pikendada Viljandi turismisuve ning ööbimiste arvu väljaspool peamist turismiperioodi. Mainekampaania käigus kutsuti eestimaalasi puhkust planeerima AI-tehnoloogial põhineva reisiroboti abil, kellele anti hellitav nimi Tuusiku-Tegija.

6. ÕPPIV JA NOORUSLIK VILJANDI LINN

Haridusvaldkond - lasteaiad, põhikoolid, gümnaasium, kutseõppeasutused, kõrgkoolid, täiskasvanute täiendkoolitus, huviharidus ja huvitegevus, koolitransport, hariduse tugiteenused, noorsootöö.

	Tegevus	Täitmine 2023. aastal
Meede 22 Jätkusuutliku haridusvõrgu toimimise tagamine ja hariduse kättesaadavuse parandamine. Nüüdisaegse õpikäsitluse elluviimine		
22.1.	Vajalikul arvul õppekohtade loomine alushariduse, põhihariduse ja gümnaasiumihariduse omandamiseks	Kõikidele Viljandi linna lasteaiaelastele lastele on tagatud alushariduse saamine (va söimerühma-ealised lapsed) ning koolikohustuslikus eas olevatele õpilastele võimalus omandada põhiharidus. Linna neljas lasteaiaas käib 859 last, viies koolis õpib 2396 õpilast ja neljas huvikoolis 1767 õpilast. Teistest omavalitsustest käib linna lasteaedades 28 last, üldhariduskoolides 715 õpilast, ja huvikoolides 457 õpilast (10.11.2023 seisuga). Viljandi linna registrisse kantud lastest õpib Viljandi Gümnaasiumis 243 õpilast, mujal üldhariduskoolides 292 õpilast ja mujal huvikoolides 728 last. Waldorflasteaia käib linna registrisse kantud lastest 28 last ja mujal lasteaedades 47 last.
22.2.	Lapsehoiuteenuse osutamise toetamine	Toetati kolme Viljandi linnas tegutsevat lapsehoiuteenuse pakkujat (OÜ Lapsehoiuteenused, OÜ 17 Kevadet, 2 rühma Jaani lastemajas).
22.3.	Lapsekeskse õppe- ja kasvatustöö rakendamine ja arendamine	Tagati põhikooli riikliku õppekava täitmiseks vajalike kvalifitseeritud õpetajate olemasolu, turvalisuse, tervisekaitse ja õppekava nõuetele vastava õppekeskkonna olemasolu ning võimalused õpilase arengu toetamiseks. Kaasaegsete õppemetoodikate ja õppekavade arendamisel ja

	Tegevus	Täitmine 2023 aastal
		rakendamisel on arvestatud HTM-i prioriteetide ja õppeasutuste initsiatiividega. Rakendati ja arendati mitmekesiste õppesuundade ja erinevate õppevormide kaudu iga õppija individuaalset ja sotsiaalset arengut toetavat, õpioskusi, loovust ja ettevõtlikkust arendavat õpikäsitusel kõigil haridustasemetel ja –liikides. Õppekavade täitmisel rakendati erinevaid õppekava rikastavaid meetodeid, milleks on projektitöö, aine vaheline ja huvitegevuse integratsioon, õuesõpe, rollimängud, õppekäigud, uurimistööd, e-õpe, loengud, vestlused, mängud, õpilaselt õpilasele õppimine, pööratud klassiruumi meetod, avatud ruumi põhimõttel korraldatud tunnid või õppepäevad, viktoriinid, valikained, individuaalsed õppekavad, väikeklassid, tugiisikud jne. Lasteaedade koolieelikute rühmad külastasid koole.
22.4.	Süsteemse ettevõtlikkusõppe integreerimine põhikoolide õppekavadesse	Haridusasutused kavandasid vajaliku tegevuskava ning rakendasid seda vastavalt planeeritule. Toetati põhikoolides ettevõtlikkuse õppe arendamist. Õpilasfirmad osalesid jõuluürituste sarjas oma kaubaga Vabaduse platsil toimunud laadal.
22.5.	Andekate õpilaste toetamise	2023/2024 õppeaastaks määrati nimelised kõrghariduse aastastipendiumid 7-le üliõpilasele. Õpilastipendiumid määrati 1-le õpilasele. Peeti 32. August Maramaa nimeline matemaatikaülesannete lahendamise võistlus, kus osales 41 parimat noort matemaatikut Viljandi Jakobsoni ja Viljandi Kesklinna Koolist, Viljandi, Tarvatu ja August Kitzbergi nimelisest Gümnaasiumist ning Suure-Jaani Koolist. Õppeasutused pakkusid andekatele õpilastele mitmekesiseid võimalusi teadmiste omandamiseks. Lasteaiaaialised ja koolieaialised andekad lapsed osalevad Taibukate Teaduskoolis.
22.6.	Kaasava hariduse põhimõtete rakendamine haridusasutustes	Haridusliku erivajadusega õpilastele loodi sobivaid tingimusi hariduse omandamiseks elukohajärgses haridusasutuses või suunati nad nende vajadustele spetsialiseerunud õppeasutustesse. Haridusasutustes tagati vajalikud tugiteenused HEV-õpilastele. Õpetajatele võimaldati koolitusprogramme haridusliku erivajadustega õpilastega toimetulekuks ja kaasamiseks tavaklassis.
22.7.	Üld- ja huvihariduse loomise rakendamine ja arendamine	Koolid ja huvikoolid pakuvad õpilastele võimalusi üld- ja huvihariduse loomiseks kunsti-, muusika- ja spordivaldkonnas.
22.8.	Üldhariduskoolide õpilastele rakendusõppe valikkursuste võimaldamine maakonna kutseõppeasutustes	Koostöös Viljandi Kutseõppekeskusega toimub Viljandi Kaare Koolis eelkutsõpe 9. klassi õpilastele.
22.9.	Erinevates ennetusprogrammides osalemine	Lasteaiad ja koolid on liitunud mitmete üle-eestiliste liikumiste ja programmidega: tervist edendavad lasteaiad ja koolid, kiusamisest vaba lasteaiad ja kool, liikuma kutsuv kool, ettevõtlik kool, VeniVidiVici õpilasvahetus, vahetund.ee, Tugila, hooliv klass jt. Viljandi Kaare Kool osaleb Eesti Eriolümpia liikumises. Osaletakse Maanteeameti liiklusohutusalastes, Päästeameti tuleohutusalastes, Politsei- ja Piirivalveameti poolt läbiviidavates ennetusprogrammides. Viljandi Avatud Noortetuba korraldas seksuaalhariduse koolituse, vaimse tervise töötoa, noorteprojekti „Anna endale esma(lt) abi“.
22.10.	Säästva arengu põhimõtteid toetava hariduse edendamine linna haridusasutustes	Toetati keskkonnahariduse edendamist haridusasutustes. Koolid ja lasteaiad korraldasid loodushariduslikke õppekäike. Lasteaia- ja koolidesse on paigaldatud jäätmete sorteerimisjaamad koos vastavate juhistega, mis suunab nii laste

	Tegevus	Täitmine 2023 aastal
		kui töötajate prügi sorteerimise harjumusi. Keskkonnainvesteeringute Keskus toetas Viljandi Kesklinna Kooli õppekäikude projekti, Viljandi Jakobsoni kooli õpilaste osalemist loodusprogrammides, Viljandi Kaare Kooli ja Viljandi Lasteaed Krõllipesa õppeprogrammide läbiviimist ning Viljandi Huvikooli looduslaagrit Kärstna mõisas.
22.11.	Tervisekäitumise alase info edastamine lastele, õpilastele ja lapsevanematele	Haridusasutustes jagati informatsiooni ning korraldati peeti loenguid tervisliku toitumise, sõltuvusainete tarbimise ennetamise ja tervist toetava turvalise käitumise kohta.
Meede 23 Kaasaegse, turvalise ning õppija arengut toetava füüsilise õpikeskkonna arendamine		
23.1.	Kvaliteetse õpi- ja töökeskkonna tagamine linna munitsipaalharidusasutustes	Haridusasutustele tagati vajalik inventar ja õppevahendid ning õpikeskkond õppe- ja kasvatustöö läbiviimiseks. Viljandi Kesklinna Kooli võimla ja Viljandi Jakobsoni Kooli võimla üldvalgustuse valgustid vahetati kaasaegsete LED valgustite vastu ning paigaldati DALI automaatjuhtimissüsteemid. Viljandi Jakobsoni Kooli õppehoones ehitati välja täiendav klassiruum. Koolidele ja lasteaedadele hangiti robotika- ja IT-vahendeid ning litsentse.
23.3.	Viljandi Lasteaia Karlsson uue hoone ehitamine	Valmis Viljandi Lasteaia Karlsson uus õppehoone.
23.4.	Haridusasutuste õppehoonete siseruumide ehitustööd	Õppehoonetes tehti planeeritud hooldus- ja remonditöid. Viljandi Jakobsoni Kooli õppehoones ehitati välja täiendav klassiruum ning ruume kohandati õppetööks sobivateks. Viljandi Männimäe Lasteaia õppehoones remonditi 2 sissepääsu, 1 trepikoda, 1 WC, osa üldalast ja 1 kabinet. Viljandi Kaare Koolis remonditi 3 klassiruumi.
23.6.	Lasteaedade mänguväljakute seire, hooldus ja uuendamine	Viljandi linna lasteaedade mänguväljakute arengukava kohaselt tehti mänguväljakute seiret ja hooldust. Viljandi Männimäe Lasteaia õuealale paigaldati mängulinnak.
23.7.	Tehnoloogia-, loodus- ja täppisteadusainete õpetamise tingimuste parandamine	Loodus- ja täppisteaduste valdkonnas avati huvihariduse ja huvitegevuse toetuse abil uusi ringe ja arendati olemasolevaid võimalusi nii üldhariduskoolides kui ka huvikoolides. 2023. aasta prioriteet oli varasematel aastatel toetuse eest juba loodud huviringide jätkumine. Toetati 11 tegevust, sh Viljandi Laevamudeliste Klubi laevamudelismi ringi, Viljandi Jakobsoni Kooli teadustööringi ja GLOBE huviringi ning robotikaringi, Viljandi Gümnaasiumi jäljeküti kooli ja linnuvaatlusi, Taibukate Teaduskooli mikrobioloogia praktikume, Viljandi Huvikool motoringi võimaluste täiendamist, Viljandi Paalalinna Kooli robotikaringi, teadustetri ringi ja teadusringi, Viljandi Huvikooli Rohelise Energia ja SnapCircuits elektroonika õppimise võimalustega tehnoloogiaringi õpilastele ning mehhatroonika- ja robotikaringi õpilaste õppimise võimalusi kolmerattalise Drift trike ehitamisel.
23.8.	Avatud õpikeskkondade arendamine põhikoolide territooriumitele	Viljandi Huvikooli õuealale projekteeriti õuesõppeklass.
23.9.	Viljandi Huvikooli õppekeskkonna kaasajastamine	Koostati huvikooli hoone rekonstrueerimisprojekt ning korraldati riigihange Viljandi Huvikooli hoone energiatõhusaks muutmiseks.
Meede 24 Haridustöötajate väärtustamine ja motiveerimine		
24.1.	Haridustöötajate süsteemne enesetäiendamine ja koolitamine	Töötajatele võimaldati enesetäiendamine nii individuaalsetes kui ühistes koolitusprogrammides. Huvihariduse ja huvitegevuse toetuse abil toetati huviringide juhendajate kompetentside tõstmist.
24.2.	Haridustöötajatele motiveeriva ja konkurentsivõimelise palgataseme	Üldhariduskoolide õpetajatele tagati töötasu vähemalt õpetaja töötasu miinimummääras 1749 eurot. Viljandi linna

	Tegevus	Täitmine 2023 aastal
	tagamine	Üldhariduskoolide õpetajate keskmine töötasu on ca 2077 eurot (169 ametikohta). Munitsipaallasteaedade lasteaiaõpetaja töötasu alammääraks oli 1575 eurot eurot ja magistrikraadiga või sellega võrdsustatud tasemega lasteaiaõpetaja töötasu alammääraks 1749 eurot eurot.
24.4.	Aunimetustega aasta õpetaja, aasta noor õpetaja, aasta haridusasutuse juht ja teenekas õpetaja tunnustamine	Anti välja Viljandi linna aasta õpetaja 2023 aunimetused: aasta noor õpetaja, aasta õpetaja, teenekas õpetaja ja aasta haridusasutuse juht. Iga aunimetuse saajat premeeriti 1000 euroga.
Meede 25 Õpilasi, õpetajaid ja lapsevanemaid toetava tugisüsteemi arendamine		
25.1.	Vajaduspõhiste sobitusrühmade loomine lasteaedades	Lasteaedades töötavad vajaduspõhiselt loodud sobitusrühmad erivajadustega lastele. Viljandi Lasteaias Männimäe on avatud kehapuudega laste rühm ja 3 tasandusrühma ning Viljandi Krõllipesa lasteaia Mängupesa õppehoones 1 sobitusrühm. Uusi sobitusrühmi ei avatud.
25.2.	Nõustamisteenuse pakkumine	Tugispetsialistide, haridusasutuste ja sotsiaaltöötajate koostööna on loodud tingimused kvaliteetsema ja õigeaegse abi saamiseks. Töötatakse selle nimel, et abivajajale õigel ajal õiget abi ja tuge pakkuda. Laste individuaalse arendamise teemadel toimuvad vajaduspõhised ümarlauad koos lapsevanemate ja tugispetsialistidega. Viljandi Perepesa jagab infot ja korraldab koolitusi ning spetsialistide personaalset nõustamist seoses lapse arengu ja lapsevanemaks olemisega. Lasteaedades ja koolides on valmisolek ja võimekus muukeelsete sh Ukraina sõjapõgenike lastega töötamiseks.
25.3.	Viljandi Päevakeskuse juurde loodud laste ja perede osakonna teenuste arendamine ning rolli täpsustamine	Registreeriti Viljandi Linnavalitsuse hallatava asutusena Viljandi Laste ja Perede Tugikeskus. Jätkati tugikeskuse poolt osutatavate haridusvaldkonna tugiteenuste arendamist ja tugiteenuste pakkumist. Viidi läbi koolitusprogramm eesmärgiga tõsta spetsialistide kompetentse vaimse tervise teenuse pakkumisel.
Meede 26 Mitmekülgsete võimaluste pakkumine huvihariduse ja huvitegevusega tegelemiseks		
26.1.	Viljandi linna huvikoolides pakutav huviharidus on konkurentsivõimeline	Viljandi linna huvikoolides pakutakse kõrgetasemelist huvihariduse teenust ning see on kättesaadav nii linna kui ka ümberkaudsete valdade elanikele. Linna neljas huvikoolis õpib 1767 õpilast (10.11.2023), sh Viljandi Muusikakoolis 266, Viljandi Huvikoolis 424, Viljandi Spordikoolis 809, Viljandi Kunstikoolis 268 õpilast. Teistest omavalitsustest käib linna huvikoolides 457 last. Viljandi linna registrisse kantud lastest käib mujal huvikoolides 728 last.
26.2.	Mitmekülgse huvitegevuse ja huvihariduse võrgustiku arendamine koostöös erasektori ja maakonna omavalitsustega	Tehti koostööd huvihariduse võrgustiku arendamiseks koostöös erasektoriga. Toetati õpilaste osalemist erinevates laagrites. Laagri osalustasu katmise toetust jagati riigi poolt huviharidusele ja -tegevusele antavast lisarahastusest. Toetust anti 302 lapsele summas 15002 eurot.
26.3.	Järjepideva uuringu läbiviimine huvihariduse ja -tegevuse analüüsimiseks ja optimeerimiseks	Huvihariduse ja -tegevuse riikliku toetuse kasutamise kohta 2023. aastal koostati aruanne, milles toodi välja erinevatele tegevustele kasutatud summad ja tegevustes osalejate arvud.
26.4.	Haridusliku erivajadusega õpilastele huvihariduse ja -tegevuste võimaluste loomine	Haridusliku erivajadusega õpilastele loodi huvihariduse ja -tegevuse toetuse abil eraldi tegevused tagamaks lihtne ja kerge ligipääsetavus huvitegevusele. Toetati tegevusi HEV noortele sh Evestuudio projekti "HEV laste integreerimine evestuudio huvikooli", Viljandi Spordikool projekti "Erivajadustega laste kaasamine treeningutesse", Viljandi Vaba Waldorfkooli savitöö ringi, Viljandi Kaare Kooli huviringe - kunstiring, lauamänguring, nutiring, poistekoor, viburing,

	Tegevus	Täitmine 2023 aastal
		üldfüüsiline treening, õpilasaktiivi ring ja tantsuring, Viljandi Kesklinna Kooli projekti "Loovtegevusring".
26.5.	Huvikoolide loomefestivalide korraldamine	Septembris korraldati Huvimäss 2023, mille raames huvihariduse ja -tegevuse pakujate avatud uste päev tõi kokku palju noori tutvuma huvihariduse ja huvitegevuste võimalustega Viljandi linnas.
26.6.	Laste- ja noortekollektiivide osalemine laulu- ja tantsupeo protsessis	Koolide ja huvikoolide kollektiivid osalesid Viljandimaa noorte laulu- ja tantsupeol „Kasvame koos“ ja XIII noorte laulu- ja tantsupeol „Püha on maa“.
Meede 27 Kompetentsikeskuste loomine, säilimine ja arendamine		
27.1.	Maakondliku hariduse tugiteenuste ja HEV kompetentsikeskuse arendamine	Viidi ellu projekti „HEV kompetentsikeskuse teenusmodeli väljatöötamine tugiteenuste pakumiseks Viljandi maakonnas“ tegevusi Mulgi, Põhja-Sakala ja Viljandi vallas ning Viljandi linnas. Teenusmodeli väljatöötamine kestis viis kuud, selle raames koguti ja analüüsiti EHISe ja tugispetsialistide esitatud andmeid, viidi läbi koosloome seminare ja arutelusid, nii ülemaakondlikult, kui ka igas omavalitsuses eraldi. Projekti tegevustesse ja mudeli väljatöötamisse kaasati haridusvaldkonna abilinnapea, abivallavanemad, omavalitsuste haridusspetsialistid, sotsiaalvaldkonna- ja lastekaitse spetsialistid, koolide ja lasteaedade tugispetsialistid ja hariduslike erivajadustega laste õppe koordinaatorid, maakonna haridusasutuste juhid (s.h Kaare, Ämmuste, Lahmuse ja Jaagu Lasteaed-Põhikool). Teenusmodeli koostaja OÜ Cumulus Consulting tutvustas valminud teenusmodelit. Anti ülevaade haridusvaldkonna tugiteenuste hetkeseisust ja peamistest väljakutsetest Viljandimaal. Tutvustati praktilist koostöömudelit ehk kokkulepitud tegevuste kirjeldust, millised suunad võetakse maakonnaüleselt ja millised iga omavalitsuse puhul eraldi. Kirjeldati ära ka ideaalmudel ehk olukord, kui kõik tegevused oleksid koondatud maakonnaülesesse kompetentsikeskusesse. Projekti raames loodi Viljandimaale ülemaakondlikud tugispetsialistide ja HEVKOde erialagrupid. Tegevust alustas kuus gruppi: logopeedid, koolide eripedagoogid, lasteaedade eripedagoogid, sotsiaalpedagoogid, psühholoogid ja HEVKO-d. Erialagrupid võimaldavad tugispetsialistidel koonduda võrgustikesse, mille raames vahetada kogemusi ja läbi viia arendustegevusi, mis tugispetsialistide ja teenuse osutamise võimekusi kogu maakonnas ühtlustavad ja arendavad.
27.3.	Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia kompetentsi kaasamine koostööprojektide koordineerimisel ning koolituste ja ürituste korraldamisel	Tehti koostööd Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemiaga sündmuste korraldamisel. TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia eestvedamisel korraldati UNESCO Pärandilinn Viljandi sündmusi (vt punkt 6.2.) Linna eelarvest eraldati sihtfinantseering Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia UNESCO loovlinna tegevuste jätkamiseks ja loovettevõtluse inkubatsiooniprogrammi arendamiseks 2023. aastal.
Meede 28 Haridusvaldkonna koostöö tihendamine		
28.1.	Koostöö naaberomavalitsuste ja teiste haridusvaldkonna teenuse osutajatega	Tehti koostööd üld- ja huvihariduse võrgu, HEV kompetentsikeskuse teenusmodeli kavandamisel, aineürituste ja rahastuse planeerimises ning Viljandi maakonna arengustrategia tegevuskavas 2035 kokku lepitud tegevuste elluviimisel. Teistest omavalitsustest õpib linna üldhariduskoolides 715 õpilast, lasteaedades käib 28 last ja huvikoolides õpib 457 õpilast (10.11.2023).
28.2.	Koostöös erinevate	Toetati õpilasfirmade loomist, erinevate aineürituste korraldamist

	Tegevus	Täitmine 2023 aastal
	organisatsioonidega IKT-, ettevõtlikkuse, ettevõtlusalaste ja muude valdkondlike aineürituste korraldamine	ja koostööprojektide elluviimist. Õpilasfirmad osalesid Viljandimaa noorte, mini- ja õpilasfirmade kevadlaadal. Koolides korraldati jõululaatasid. Võistlusel "Riigikoolide ettevõtlikud 2023" pälvis toiduvaldkonna eripreemia Viljandi gümnaasiumi õpilasfirma Jäcco.
28.3.	Tehnoloogiaõppe õpetamise viiside mitmekesistamine koostöös ettevõtjatega ja teiste koostööpartneritega	Loodus- ja täppisteaduste valdkonnas avati huvihariduse ja huvitegevuse toetuse abil uusi ringe ja arendati olemasolevaid võimalusi nii üldhariduskoolides kui ka huvikoolides. Toetati 11 tegevust (vt punkt 23.7.)
28.4.	Elukestva õppe võimaluste arendamine kombineeritud õppevormidega	Viljandi Täiskasvanute Gümnaasiumis luuakse eeldusi ja tingimusi, et: - kohustusliku kooliea ületanud õppijatel oleks on võimalik omandada pädevused, et toime tulla muutuvas ühiskonna- ja tööelus; - paindlik ja avatud keskkond toetab eesmärkide saavutamist kõigil tasanditel; - kooli lõpetanud oskavad planeerida oma karjääri ning õppimine on muutunud eluviisiks. - toetada haridustee katkestanud täiskasvanute tagasitoomist põhi- ja üldkeskharidusõppes ning nende õpingute edukat lõpetamist, pidurdades õppijate arvu langust mittetatsionaarses õppes. E-õppe mittetatsionaarne õppevorm (õppetöö toimub Moodle õpikeskkonnas) on muutnud õppetöö mitmekesisemaks ja aktiivsemaks. Õppekorralduse paindlikkus on oluliselt mõjutanud õpilaste arvu kasvu. Viljandi Täiskasvanute Gümnaasiumis õpib 382 õpilast (10.11.2023). Viljandi Kunstikool korraldas lühikursusi täiskasvanutele (täiskasvanute ja seenioride kunstikool, täiskasvanute vabaateljee, ning beebi & emme-issi kunstikool). Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia Väärikate Ülikoolis toimus aasta jooksul 9 loengut silmaringi laiendavatel ja aktuaalsetel teemadel avatud mõttemaailmaga huvilistele vanuses 50+ eluaastat.
28.5.	Õppivatele noortele suvise töötamise võimaluste loomine	Viljandi Avatud Noortetuba (VANT) korraldas 50 maleva kohaga Viljandi linna noorte töömaleva, mille 8 malevanädala jooksul töötasid noored 7 tööandja juures. Töödeks oli [eel]arvamusfestivali korraldustiimi ja linnaraamatukogu abistamine, heakorratööd sh Metsakalmistu korrastamine, maasikate korjamine ja teised talutööd ning kaupade väljapanek kauplustes.
28.6.	Koolide, õpilaste ja noortevolikogu sündmuste läbiviimisele kaasaaitamine	Toetati haridusvaldkonna 4 mittetulundusühingut tegevustoetustega summas 19 000 eurot. Neljas taotlusvoorus toetati 13 haridusvaldkonna projektitaotlust kogusummas 5265 eurot.
Meede 29 Mitmekülgseid võimalusi loova süsteemse ja innovaatilise noorsootöö edendamine		
29.1.	Noorsootöö tegevuse arendamine, koostöövõrgustike tugevdamine ning noorte arendamine ja kaasamine	Jätkati avatud noorsootöö põhimõtete rakendamist Sakala Keskuse allüksuse Viljandi Avatud Noortetuba (VANT) kaudu. Osaleti noorsootööalastes riiklikes programmides, tõhustati noorteinfo jõudmist noorteni. Noorte arendamiseks korraldati koolitusi, viidi läbi projekte ja programme. Kaasati noori vabatahtlikku töösse ja toetati noorte omaalgatuslikku tegevust, korraldati Viljandi linna noorte töömalev. Osaleti toidupanga toidukogumiskampaanias. Töötasid BMX kool, rula- ja tõukeratta trenn, foto- ja videoring,

	Tegevus	Täitmine 2023 aastal
		DJ kool, tüdrukute klubi. Vabaduse platsil korraldati Viljandi linna lastekaitsepäev koostöös Viljandi Kunstikooli, Viljandi huvikooli, Viljandi Linnaraamatukogu, Päästeameti, Politseiameti ja Sakala Keskusega. Toimus ettevõtlike noorte laat. Lastekaitsepäeval kuulutati välja laste ja noorte kõhejuttude kirjutamise võistlus „Õudselts tore Viljandi“. Sõlmiti koostööleping noortegarantii tugisüsteemi jätkusuutlikkuse arendamiseks.
29.2.	Mobiilse noorsootöö arendamine ja süsteemne rakendamine	Linnaruumis viidi läbi projekte noorte kaasamiseks ja neile tegevuse pakkumiseks.
29.3.	Noorte teavitamise ja nõustamise süsteemi arendamine	Jätkati eesmärgipärast tegevust noorteni jõudmisel ning noorte abistamisel ja toetamisel. Fookusesse võeti noorte vaimne tervis, korraldati vaimse tervise kohvik. Korraldati noortega töötavatele spetsialistidele koolitus „Turvalise keskkonna loomine ja probleem käitumise ennetamine“. Noorsootöönädala fookuses oli keskkonna heaks tegutsemine. Keskenduti keskkonnasõbralikule eluviisile, kliimamuutuste leevendamise võimalustele, jätkusuutlike lahenduste tutvustamisele ning sellele, kuidas panustada keskkonnahoidu.
29.4.	Koolivaheaja tegevusprogrammide järjepidevuse tagamine	Koolivaheajal viidi Viljandi Avatud Noortetoas (VANT) läbi erinevaid programme koostöös huvikoolide ja teiste koostööpartneritega. 50 maleva kohaga Viljandi linna noorte töömaleva, mille 8 malevanädala jooksul töötasid noored 7 tööandja juures.
29.5.	Noorte omaalgatuslike projektide toetamine	Viljandi Noortevolikogu poolt läbi viidud noorte omaalgatuslike projektide taotlusvoorus toetati 6 projekti kogusummas 8 010 eurot. Toetati kogukonnaaia tarvikute ja kunstikoopa tarbeks kunstitarvete ostmist, ühise rattasõidu „Velokulg“, kogukonnakino, gümnaasistide nädala ja naisharrastajatele Tuleviku CUP-i korraldamist,
29.6.	Noorte järjepidev ja süsteemne tunnustamine	Viljandi linna aastapreemiate hulgas anti välja aasta noore ja noore sportlase preemia.

7. KULTUURILISELT MITMEKESINE JA SPORTLIK VILJANDI LINN

Kultuuri- ja spordivaldkond, vaba aja tegevused, raamatukogud, rahvakultuur, muuseumid, teatrid, religiooni- ja muud ühiskonnategevused.

	Tegevus	Täitmine 2023. aastal
Meede 30 Mitmekesise ja aastaringselt toimiva kultuurielu edendamine		
30.1.	Kultuuriasutuste toimimine kogukonna-, info- ja õpikeskusena	Jätkati linnaraamatukogu arendamist ning lisaks põhitegevusele eriilmeliste programmide ja ürituste läbiviimist (Kirjanike kohtumised lugejatega, Esimese teispäeva raamatuklubiklubi, Kolmanda Kolmapäeva Raamatuklubi, Pipa lasteklubi, koolivaheaja üritused, raamatukogu Üksarvikud, käsitöö koolitused jt), näituste korraldamist, elanike abistamist e-teenuste kasutamisel, arvuti kasutamisel ning elukestva õppe võimaluste vahendamist. Pakuti kontaktivaba raamatukapi teenust. Arendati Sakala Keskuse teenuseid ja tegevusi. Toetati autsaiderkunstiga tegeleva Kondase Keskuse arengut piirkonna kunstikeskusena. Kondase Keskus osaleb tegevustega Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 programmis. Tartu 2024 põhiprogrammis oleva projekti „Varjatud maailmade avardumine“ projekti raames korraldati Kondase Keskuses mitu nimeka kunstniku näitust. Kondase Keskuses, Vabaduse platsil, Linnagaleriis, Vanas

	Tegevus	Täitmine 2023. aastal
		Veetornis ja Sakala Keskuses korraldati eriliimelisi näitusi. Viljandi Nukuteatri mängukavasse lisandus uusi lavastusi erinevas vanuses lastele.
30.2.	Kultuuriorganisatsioonide ja -kollektiivide aastaringse tegevuse tagamine ja arendamise toetamine	Toetati kultuurivaldkonna 22 mittetulundusühingut tegevustoetustega summas 108 000 eurot, eraldati loomestipendiume 24-le taotlejale summas 8 000 eurot ning toetati kultuurivaldkonna 53 projekti elluviimist 45 493 euro ulatuses.
30.3.	Järjepidevalt toimuvate maineürituste toetamine	Tagati Viljandi linna jaoks olulisteks maineüritusteks kujunenud ürituste toimumine ning nende kõrge kvaliteet: Viljandi pärimusmuusika festival, Viljandi hansapäevad, Viljandi vanamuusika festival, Viljandi kitarrifestival, Viljandi linna sünnipäeva tähistamine. Vabaduse plats muutus detsembris jõulukülaks eesmärgiga pakkuda viljandlastele ja külalistele rõõmu, hubasust ja jõulutunnet.
30.4.	Viljandi linnale oluliste tähtpäevade tähistamine	Viljandi linn korraldas elanikele järgmiste oluliste tähtpäevade tähistamist: Eesti Vabariigi 105. aastapäev, emadepäev, lastekaitsepäev, maakaitsepäev, jaanipäev, taasiseseisvumispäev, hansapäevad, Viljandi linna 740. sünnipäev koos parandusfestivaliga, isadepäev ja 1. adventiküünla süütamine.
30.5.	Uute sündmuste korraldamise soodustamine	Projektitoetustega toetati uute sündmuste korraldamist. Visuaalkunsti festivalil „Viljandi tuled“ näidati linnaruumides kunsti loodud valguslahendusi ja installatsioone. Vabaduse platsil korraldati aastavahetuse valgusetendus ja reiv ning mitmeid näitusi: „Meie aedade lood“, „Laulupeo teekond läbi aja“
30.6.	Kultuurikalendri arendamine	Arendati kasutajasõbralikumaks veebipõhist kultuurikalendrit https://visitviljandi.ee/et/kultuurikava
30.7.	Osalemine laulu- ja tantsupidude traditsiooni hoidmisel ja protsessis	Koolide ja huvikoolide kollektiivid osalesid Viljandimaa noorte laulu- ja tantsupeol „Kasvame koos“ ja XIII noorte laulu- ja tantsupeol „Püha on maa“.
30.8.	Koostöö huvi- ja üldhariduskoolidega õpilaste ja noorte kaasamisel linna kultuuriürituste läbiviimisele	Õpilasi ja kollektiive kaasati linna kultuuriürituste läbiviimisele. Toetati noorte poolt linnaruumis läbiviidavaid omaalgatuslikke projekte.
30.9.	Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia kaasamine kultuurivaldkonna tegevustesse	Tartu Ülikooli Viljandi Kultuuriakadeemia kompetentsi kaasati koostööprojektide koordineerimisel ning koolituste ja ürituste korraldamisel. TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia eestvedamisel korraldati UNESCO Pärandilinn Viljandi sündmusi.
30.10.	Osalemine Tartu linna 2024. aasta Euroopa kultuuripealinna programmi elluviimisel	Sihtasutusega Tartu 2024 sõlmitud koostöölepingu alusel osaleti Euroopa kultuuripealinn Tartu 2024 tegevuste rahastamisel ja koostööprojektide ettevalmistamisel.
30.11.	Kultuurialaste koostööümarlaudade korraldamine	Korraldati avaliku, era- ja kolmanda sektori esindajatega koostöökohtumisi, mis omavad olulist rolli kultuurialase infovahetuse, koostöö ja ühiste algatuste ning sündmuste elluviimisel.
30.13.	Koguduste rolli väärtustamine	Kirikutes korraldati kultuurisündmusi. Kogudused panustasid kultuuritraditsioonide kestmisel ja inimeste toetamisel.
30.14.	UNESCO Loovlinnade Võrgustiku aktiivse liikmena Viljandi piirkonna programmi loomine ja elluviimine ning koostöövõrgustiku laiendamine	TÜ Viljandi Kultuuriakadeemia eestvedamisel korraldati UNESCO Pärandilinn Viljandi sündmusi. 2023. aasta kuulutati pärandaiaanduse aastaks ning 2023. aasta UNESCO Pärandilinn Viljandi linnameister oli Gea Valner. Linnameistri eestvedamisel toimusid linnaruumis pärandaiaanduse sündmused, näitused ja tegevused sh Viljandi Gümnaasiumi kogukonnaaed, näitus „Meie aedade lood“ Vabaduse platsil. Viljandi linna 740. sünnipäeval toimus Viljandi gümnaasiumis parandusfestival, mis tõi kokku vilunud parandajad ja parandushuvilised, et üheskoos anda kahjustatud, ent kalliks

	Tegevus	Täitmine 2023. aastal
		saanud esemetele uus elu. Avatud olid praktilised parandustöötoad, toimusid loengud, täika ja raamatuesitlus.
30.15.	Rahvakultuuri ja selle tegijate väärtustamine, tegevuse tõhustamine	Toetati rahvakultuurikollektiivide tegevust tegevus- ja projektitoetustega eesmärgiga suurendada rahvakultuuriga tegelevate inimeste arvu.
30.16.	Koostöö erakultuuritegijatega	Kaasati erakultuurikorraldajaid linna sündmuste korraldamisse ja toetati erakultuurikorraldajate tegevust tegevus- ja projektitoetuste kaudu. Sõlmiti koostööleping SA Ugala Teatriga Viljandi linnaga seotud uue lavastuse ettevalmistamiseks.
Meede 31 Tänapäevaseid võimalusi pakkuvate kultuuriobjektide arendamine		
31.2.	Eriilmeliste näitusepaikade otsimine ja arendamine	Vabaduse platsist sai vabaõhu näitusepaik.
31.3.	Linnaraamatukogu tehnilise baasi ja sisustuse kaasajastamine	B-korpuse 2. korruse saalis valgustussüsteem asendati energiasäästliku lahendusega. Osteti helisummutavaid toole.
Meede 32 Jätkusuutliku ja mitmekesise spordielu toetamine ja arendamine		
32.1.	Linnale kuuluvad spordirajatised on erinevate spordialade ja liikumisharrastusega tegelejate aktiivses kasutuses aasta ringi	Liikumisharrastusega tegelejatele ja spordihuvilistele tagati võimalused kehalise vormi saavutamiseks, sportliku eluviisi harrastamiseks, sportlikuks eneseteostuseks ning vaatamängulise spordielamuse saamiseks.
32.2.	Spordirajatiste ja taristu kasutamise analüüs ja tõhustamine	Spordirajatiste kasutamise planeerimisel lähtuti tõhusast ja optimaalsest kasutusest.
32.3.	Spordiorganisatsioonide, klubide ja harrastajate aastaringse tegevuse tagamise ja arendamise toetamine	Toetati spordivaldkonna 20 mittetulundusühingut tegevustoetustega summas 108 000 eurot, eraldati spordistipendiume 25-le taotlejale summas 8 000 eurot ning toetati spordivaldkonna 43 projekti elluviimist 45 000 euro ulatuses.
32.4.	Heade ja mitmekülgsed sportimisvõimaluste loomine lastele ja noortele	Prioriteetse valdkonnana toetati noortesporti. Viljandi Spordikoolis õpib 809 õppurit 14 erialal (01.10.2023). Õpperühmade treeningud toimusid linna erinevates spordibaasides.
32.5.	Erinevatele sihtgruppidele spordiürituste ja liikumisharrastust soodustavate tegevuste ning programmide läbiviimise toetamine	Toimusid linna jaoks olulised spordisündmused: 94. suurjooks ümber Viljandi järve, 68. Viljandi linnajooks, 31. sõuderegatt Viljandi Paadimees, 32. Jüri Lossmanni mälestusjooks, 13. Lev Braschinsky mälestusturniir males, 56. Ilmar Raua mälestusturniir males, 27. Trepimäe jooks, 77. ja 78. Paala järve jooks, 23. Mulgi rattamaraton, lauatenise karikasari, 59. M. Kleini mälestusvõistlused vabamaadluses, 24. Küllo Kõivu mälestusvõistlused vabamaadluses, 12. Mulgi uisumaraton, 2. Männimäe jooks. Korraldati liikumisharrastust soodustavaid sarju: suvevolle, puhkepäevade rattamatkad, järvejooksu sari, kepikõnni sari jms. Maakondlike, vabariiklike ja rahvusvaheliste spordiürituste läbiviimist korraldati koostöös spordiklubide ja alaliitudega. Spordi- ja liikumishuvilistel oli pooleteise kuu jooksul võimalik kasutada Viljandi Paala järve rannapoolse kalda lähiste paigutatud jõulinnakut.
32.7.	Koostöö eraspordibaaside haldajatega	Tehti koostööd eraspordibaaside haldajatega harrastajate toetamisel (jäähall, tennisehall ja –väljakud).
32.8.	Ujumise algõpetuse võimaldamine kõigile lastele ja õpilastele	Ujumise algõpetust võimaldati Viljandi Jakobsoni Kooli ujulas ja Viljandi Lasteaed Männimäe basseinis.
Meede 33 Aktiivses kasutuses olevate spordirajatiste kaasajastamine		
33.1.	Koolide staadionide ja spordiväljakute rekonstrueerimine ning arendamine	Seirati koolide staadionide ja spordiväljakute olukorda ja tehti korraustõid.
33.4.	Huntauigu piirkonna arendamine aasta ringi kasutamiseks tervisespordi- ja vaba aja alana	Täiendati Viljandi järve äärses terviseraja suusaraja valgustussüsteemi 4 komplekti projektormastidega.
33.7.	Viljandi Jakobsoni Kooli ujula	Hooldati ja hoiti ujulat nõuetele vastavas seisukorras.

	Tegevus	Täitmine 2023. aastal
	rekonstrueerimine koos lihtsamat tüüpi saunakompleksi ehitamisega	
33.8.	Järveäärse tervisesporditaristu korrashoid ja kaasajastamine	Hooldati järveäärset terviserada. Järve tänava lõpus ehitati uus trupp ja laiendati rada. Osteti harjutusvahendeid jõujaama tarbeks – rippkangid, rõõbaspuud, kätesurumise kangid ja kõhulihaste treeningvahend. Täiendati Viljandi järve äärses terviseraja suusaraja valgustussüsteemi 4 kmpl projektormastidega.
33.9.	Viljandi Spordikeskuse Paalalinna viilhalli rekonstrueerimine	Koostati Viljandi Spordikeskuse Paalalinna viilhalli energiatõhusaks muutmise ehitusprojekt.
33.11.	Koostöö eraspordibaaside haldajatega	Sportimisvõimaluste mitmekesistamiseks tehti koostööd eraspordibaaside haldajatega. Toimus infovahetus ning erinevate ürituste ajal olid vastavalt vajadusele riskasutuses nii ruumid kui vahendid.
33.12.	Linnastaadioni uuendamine ja olmehoone energiatõhusamaks muutmine	Viljandi linnastaadioni olmehoone rekonstrueeriti energiatõhusamaks.
33.13.	Mängu- ja ekstreemspordiväljakute korrastamine, turvalisuse tagamine, uuendamine ja uute väljakute rajamine	Teostati mängu- ja ekstreemspordiväljakute tehnilise korrasoleku ülevaatus. Männimäele ehitati uus skatepark.
Meede 34 Spordi-, kultuuri- ja noorsootöövaldkonna töötajate väärtustamine		
34.2.	Valdkondlik koolitamine ja nõustamine	Soodustati töötajate enesetäiendamist nii individuaalsetes kui ühistes koolitusprogrammides.

8. HOOLIV JA SOTSIAALSETL TURVALINE VILJANDI LINN

Sotsiaalvaldkond - puuetega inimeste, eakate, laste ja noorte sotsiaalhoolekande asutused ja sotsiaalne kaitse, töötute sotsiaalne kaitse, eluasemeteenused ja sotsiaalne kaitse riskirühmadele.

	Tegevus	Täitmine 2023. aastal
Meede 35 Sotsiaalprobleemide ennetamine ja sotsiaalhoolekande süsteemi arendamine		
35.1.	Sotsiaalvaldkonna spetsialistide erialase võimekuse tõstmine, koostöö ja meeskonnatöö arendamine	Töötajatele võimaldati enesetäiendamist nii individuaalsetes kui ühistes koolitusprogrammides.
35.2.	Sotsiaalvaldkonna töötaja rolli väärtustamine ja järelkasvu motiveerimine	Sotsiaalvaldkonna töötajate töö väärtustamiseks parandati töötajate töötingimused ja uuendati töövahendeid.
35.3.	Lastele ja peredele suunatud ennetustegevuste arendamine	Registreeriti Viljandi Linnavalitsuse hallatava asutusena Viljandi Laste ja Perede Tugikeskus. Jätkati tugikeskuse poolt osutatavate haridusvaldkonna tugiteenuste arendamist ja tugiteenuste pakkumist. Viljandi Laste ja Perede Tugikeskuse koosseisus tegutseb Viljandi Perepesa , mis toetab laste arengut ning vanemaid laste arendamisel ja kasvatamisel, toetab perekondi kogukonda loimisel, tagab lastele, noortele ja lastevanematele kvaliteetsete ning mitmekülgsete nõustamisteenuste ja teraapiate elluviimise. Viidi ellu projekti „HEV kompetentsikeskuse teenusmodeli väljatöötamine tugiteenuste pakkumiseks Viljandi maakonnas“ tegevusi Mulgi, Põhja-Sakala ja Viljandi vallas ning Viljandi linnas. Projekti raames loodi Viljandimaale ülemaakondlikud tugispetsialistide ja HEVKOde erialagrupid. Tegevust alustas kuus gruppi: logopeedid, koolide eripedagoogid, lasteadeade eripedagoogid, sotsiaalpedagoogid, psühholoogid ja HEVKO-d. Erialagrupid võimaldavad tugispetsialistidel koonduda võrgustikesse, mille raames vahetada kogemusi ja läbi viia arendustegevusi, mis tugispetsialistide ja teenuse osutamise võimekusi kogu maakonnas ühtlustavad ja arendavad.
35.4.	Sotsiaalvaldkonnas tegutsevate	Sotsiaalvaldkonnas tegutsevale 15-le mittetulundusühingule

	Tegevus	Täitmine 2023. aastal
	kodanikuühenduste toetamine	maksti tegevustoetust 44 000 eurot. Toetati sotsiaalvaldkonna mittetulundusühingute 4 projekti elluviimist 4050 euroga.
35.5.	Sotsiaalteenuste osutamine abivajajatele koostöös kodanikuühendustega	Jätkati isikliku abistaja teenuse pakkumist koostöös mittetulundusühinguga. Korraldati erinevatele sihtgruppidele temaatilisi üritusi, mis soodustavad toimetulekut, pakuvad võimalusi liikumiseks vabas õhus ja aitavad sisustada vaba aega. Viljandi linnastaadionil peeti sportlikku eakate päeva.
35.6.	65+ elanikkonna ja tööealiste puuetega inimeste võimetekohane kaasamine ühiskondlikku ellu	Edastati eakatele vajalikku infot linna meediakanalite, ajakirjanduse ja otsepostituse kaudu. Toetati 65+ inimeste ja tööealiste puuetega inimeste organisatsioone huvitegevuse pakkumisel ja ürituste korraldamisel.
35.7.	Erinevates ennetusprogrammides osalemine	Osaleti programmis „Kodud tuleohutuks“ eesmärgiga muuta kodude küttekolded ohutuks ning selgitada ohtude tekkimise võimalusi majapidamistes. Projekti raames muudeti 2 kodu küttekolded ja 2 kodu elektrisüsteemid tuleohutuks. Viidi ellu projekti „Isikukeskse erihooldekande teenusmudeli rakendamine kohalikus omavalitsuses“ tegevusi. Tervise Arengu Instituudiga koostöös osaleti tõendus põhise vanemlusprogrammi „Imelised aastad“ põhiprogrammis. Korraldati 2 eestikeelse põhiprogrammiga koolitusgrupi töö.
35.8.	Vaimse tervise valdkonna võrgustikutöö tegevus	Viidi ellu tegevusi vaimse tervise teenuse osutamisel, mille eesmärgiks oli parandada kohalikul tasandil vaimse tervise teenuste pakkumist ja seeläbi toetada elanike psühhosotsiaalset heaolu ja vaimset tervist.
35.9.	Ennetustegevustele suunatud ja juhtumipõhiste koostöövõrgustike tegevus	Soodustati koolide, lasteaedade, perede, puuetega inimeste osalemist erinevates ennetusprogrammides. Suurenenud on vajadus perevähivalla ennetamise kampaaniate ja teavitustegevuste ning noorte riskikäitumist vähendavate ja teiste ennetavate tegevuste järele. Ennetustegevustele on suunatud ka Viljandi Perepesa tegevus (vt. p.35.3.).

Meede 36 Sotsiaaltoetuste ja teenuste kättesaadavuse parendamine ning nende pidev arendamine

36.1.	Erinevatele sihtgruppidele vajalike sotsiaalteenuste ja toetuste ning muu vajaliku abi tagamine	Omavalitsuse poolt tagati kõik seadustest tulenevad teenused ja toetused. Linna registreeritud elanikele maksti sünnitoetust, lasteaia kohamaksu toetust, lasteaia toilitustamise toetust, toimetulekutoetust saanud perede lastele koolimineku ja koolilõpetamise toetust ning üliõpilastoetust, matusetoetust. Viljandi Päevakeskuse poolt tagati täiskasvanute varjupaiga- ja turvakoduteenuse osutamine, eakatele ja puuetega inimestele sotsiaalteenuste osutamine. Neile, kes tervisliku seisundi tõttu ei ole võimelised raamatukogu külastama, korraldati tasuta koduteenindus. Toetati toidupanga tegevuste elluviimist ja toiduabi jagamisest Viljandi linnas. Viidi ellu projekti „Isikukeskse erihooldekande teenusmudeli rakendamine kohalikus omavalitsuses“ tegevusi.
36.2.	Linnaelanikele suunatud teenuste arendamine ja teenuste valiku laiendamine	Täiustati pakutavaid sotsiaalteenuseid ja loodi uusi teenuseid erinevatele sihtgruppidele. Tagati laste ja perede vajadustele vastavad nõustamisteenused.
36.5.	Koostöö haridusametustega	Tehti koostööd sotsiaal- ja haridusvaldkonna teenuste pakkumisel. Tööle võetud rahvusvahelise kaitse saajate tugisikud toetasid lasteaedades ja koolides lapsi ja õpilasi sotsiaalsete probleemide lahendamisel.

Meede 37 Sotsiaalteenuste taristu parendamine

37.2.	Sotsiaalelamispindade parendamine	Sotsiaalelamispindasid hoiti kasutamiseks sobivas seisundis.
-------	-----------------------------------	--

	Tegevus	Täitmine 2023. aastal
37.6.	Hoolekandekeskuse taristu parendamine	Viljandi Hoolekandekeskuse olemasolev lift vahetati uue nõuetele vastava lifti vastu. Viljandi Hoolekandekeskuse kohandamisel nakkushaiguste leviku tõkestamiseks lisati hoone üldventilatsioonile jahutuskalorifeer ning vahetati välja ventilatsiooniseadme automaatika. Osteti trepironija. III korrusel ehitati nakkusohtriku tsooni eraldamiseks lüüs ning II korrusele ehitati välja ruumid meditsiiniõdede tarbeks.
Meede 38 Tervisedendus. Tervislike eluviiside ja tervise väärtustamine ning terviseteadlikkuse tõstmine		
38.1.	Viljandimaa tervise- ja heaoluprofiili tegevuskavas kavandatud tegevuste elluviimises osalemine	Viidi ellu Viljandimaa tervisedenduse strateegia tegevuskavas aastateks 2023-2026 kavandatud tegevusi eelduste loomiseks inimeste tervise ja heaolu paranemisele.
38.2.	Tervisekäitumise alase info edastamine erinevatele sihtrühmadele	Edastati informatsiooni tervisliku toitumise, sõltuvusainete tarbimise ennetamise ja tervist toetava turvalise käitumise kohta.
Meede 39 Tervishoiu valdkonna arengu toetamine		
39.1.	Koostöö arendamine SA-ga Viljandi Haigla	Tehti koostööd toetamaks Viljandi Haiglat uue Tervikumi hoone rajamiseks Viljandi kesklinna. Osaletakse projekti „PAIK 2022-2025“ elluviimises, mille eesmärgiks on laiapõhjaline ja pikaajaline tervise ja sotsiaalteenuste osutamise reformimine Viljandi maakonnas.
39.2.	Koostöö tervishoiuteenuse osutajatega	Jätkati koostööd tervishoiuteenuse osutajatega. Sõlmitud on käsundusleping Viljandi linnaarstiga, kes osutab tervishoiualase nõustamise teenust Viljandi linna ravikindlustamata inimestele tehes vajadusel sotsiaalametile ettepaneku garantiikirja väljastamiseks tervishoiuteenust vajava isiku ravi tagamiseks. SA Tartu Ülikooli Kliinikum korraldas Sakala Keskuses doonoripäevi.